

УПУТСТВО ЗА САСТАВЉАЊЕ КОНКУРСНИХ РАДОВА И АСПЕКТИ ВРЕДНОВАЊА

Подносиоци конкурса:

Конкурсе могу поднети одрасли (пунолетни) припадници српске заједнице који живе у Мађарској, без обзира на држављанство (мађарски држављани и усељени страни држављани – са дозволом за привремено, национално или ЕЗ усељење – ове особе поред пасоша и ружићасте картице са знаком статуса имају и мађарску личну карту и картицу са адресом сталног пребивалишта). Поред одраслих у сакупљању и обради грађе могу учествовати и ђаци почевши од 5. разреда основне школе. Ученици и наставници у српској мањинској настави могу бити и страни држављани *са дозволом за боравак* (нпр. ученичка, радна, истраживачка итд. виза ове особе поред пасоша имају ружичасту боравишну картицу са знаком статуса) у Мађарској.

При расписивању конкурса пре свега смо мислили на следеће категорије учесника конкурса:

- ученици (основношколци и средњошколци) – обухваћени неким обликом српске мањинске наставе – са својим наставницима, професорима
- активни и бивши учитељи, наставници и професори у српској мањинској настави
- студенти и активни и бивши професори славистике и други студенти српског порекла
- чланови српских културно-уметничких група и друштава
- новинари српске штампе и медија у Мађарској
- старији и млађи истраживачи ентузијаста
- квалификовани истраживачи који се ванинституционално баве истраживањем, сакупљањем српске грађе.

Наравно, радо очекујемо конкурсне радове и других, не само оних који су наведени у некој од ових категорија.

Сакупљање презимена, имена, надимака и имена од миља:

Уз свако сакупљено име, надимак итд. (у даљњем тексту „име“) треба прикупити и записати следеће податке:

- име и презиме онога ко је сакупио, прибележио „име“ за потребе конкурсног рада
- датум, када је записано, сакупљено „име“
- назив насеља за које је „име“ везано, где је сакупљено
- такође треба навести извор, одакле потиче информација о „имену“. У првом реду очекујемо усмене изворе, али су прихватљиви и писмени, односно штампани извори, литература.
- корисно је и препоручљиво да се усмени извор снимити и да се аудио (звучни) снимак дигитално приложи уз конкурсни рад и на тај начин трајно забележи и оригинални начин изговора „имена“
- такође треба да се забележи ко је конкретно носилац забележеног „имена“ на начин да се може идентификовати конкретна породица или особа
- ако постоји, посебно је интересантно да се забележи и унесе у рад и анегдота, прича, легенда о настанку „имена“, надимка, затим о пореклу породице која носи дато презиме или нека шаљива или тужна догледовштина везана за дату породицу, личност итд. Рад се може обогатити и фотографијом (скенираном) споменуте личности, породице.

Сакупљање географских назива, топонима:

Под локалним српским географским називом, топонимом овде пре свега подразумевамо:

- традиционални назив улице, трга, неког дела насеља, неког места у насељу који су Срби употребљавали
- традиционални називи салаша, делова атара и географских формација (поток, река, брег, планина, извор, шума, ...) у околини насеља који су Срби употребљавали
- традиционални називи околних насеља, мањих области у околини, регија које су Срби употребљавали.

Уз сваки сакупљени назив треба прикупити и записати следеће податке:

- име и презиме онога ко је сакупио, прибележио назив за потребе конкурсног рада
- датум, када је записан, сакупљен назив
- назив насеља за које је назив везан, где је сакупљен
- једносмислено одређивање локације која носи тај назив, односно где се налази по могућству на карти
- такође треба навести извор, одакле потиче информација о имену, називу. У првом реду очекујемо усмене изворе, али су прихватљиви и писмени, односно штампани извори, литература.
- корисно је и препоручљиво да се усмени извор снимим и да се аудио (звучни) снимак дигитално приложи уз конкурсни рад и на тај начин трајно забележи и оригинални начин изговора назива
- ако постоји, посебно је интересантно да се забележи и унесе у рад и анегдота, прича, легенда везана за локацију или о настанку назива, Рад се може обогатити и фотографијом (садашњом или старом скенираном) споменуте локације.
- Посебно се вреднује, ако се приложи скицирана карта насеља са околином или регије са српским топографским називима или ако се приложи професионална карта са уписаним српским називима.

Сакупљање језичких локализама:

Под локализмом овде подразумевамо речи, изразе, граматичке облике, узречице који се сматрају различитим од стандарда и/или специфичним, карактеристичним за дато насеље или групу насеља.

Уз сваку сакупљену реч, израз треба прикупити и записати следеће податке:

- име и презиме онога ко је сакупио, прибележио реч, израз за потребе конкурсног рада
- датум, када је записан, сакупљен назив
- назив насеља за које је реч, израз везан, где је сакупљен
- значење речи, израза, одговарајући стандардни, књижевни облик
- такође треба навести извор, одакле потиче информација о имену. У првом реду очекујемо усмене изворе, али су прихватљиви и писмени, односно штампани извори, литература.
- корисно је и препоручљиво да се усмени извор снимим и да се аудио (звучни) снимак дигитално приложи уз конкурсни рад и на тај начин трајно забележи и оригинални начин изговора речи, израза
- ако постоји, посебно је интересантно да се забележи и унесе у рад и анегдота, прича, легенда везана за настанак узречице, израза, речи.

Фотодокументовање непокретног материјалног наслеђа и српских натписа:

Под непокретним материјалним наслеђем овде подразумевамо пре свега: спомен-плоча, натпис у трајном материјалу, споменик, вајарско дело, рељеф, белег, спомен-крст, обележен-изграђен извор, чесма, бунар, надгробни споменик, епитаф *ван гробља*, црквеноопштинска зграда, парохијски дом, поповски стан, зграда вероисповедне школе, храм, капела, вредна стара зграда која је била у српском власништву, где је функционисала српска установа или где се десио неки важан догађај у прошлости српске заједнице, укратко објекат који се повезује са српском заједницом.

Јавни натпис на српском језику: Табле на улазу насеља са српским називом насеља, табле са добродошлицом на улазу у насеље, табле са називом улица и тргова, табле на јавним установама (градоначелништво, школа, дом културе, социјални дом, старачки дом, музеј, улаз у гробље, ...), табле на фирмама, привредним објектима, угоститељским објектима, на станицама, натписи на спомен-плочама, споменицима, на храмовима, епитафи, званични и приватни огласи, туристичке и друге јавне информације, обавештења, карте насеља итд. Настојите да снимите све српске јавне натписе у насељу.

Уз сваку фотографију (објекат) треба прикупити и записати следеће податке:

- име и презиме онога ко је фотографисао објекат за потребе конкурсног рада
- датум, када је сачињена фотографија
- тачно место где се налази објекат (тачна адреса и по могућству GPS координата – обично се утврђује помоћу паметног мобилног телефона)
- назив објекта
- ко је власник објекта и одакле потиче информација о власништву
- како је објекат везан за српску заједницу, Србе
- чему је објекат служио оригинално, а чему служи сада
- (по могућству) опис историјата објекта
- Посебно смо заинтересовани за приче, анегдоте, легенде везане за објекат и његов историјат, ако постоје.
- У вези са горњим информацијама о објекту треба навести извор, одакле потиче информација.

АСПЕКТИ ВРЕДНОВАЊА:

Количина прикупљене грађе: Вишу оцену добијају радови у којима је више сакупљене грађе.

Вредност прикупљене грађе: Вреднија грађа добија вишу оцену. Вреднијом се сматра грађа која још није била публикована, мање је позната, више је оригинална, потиче од усмених казивача, из необјављених и приватних извора, старијег је порекла, више осветљава прошлост, идентитет, богатство језика итд. локалне српске заједнице.

Документованост грађе: Вишу оцену добија рад у којем је грађа више документована. Наведено је што више информација о објекту, локализму, имену, натпису, који се на основу тачне документације може идентификовати, тачни и подробно су наведени извори, евентуално су приложени аудио-снимци, фотографије, скенови, карте. При вредновању се посебно цене сакупљене приче, анегдоте везане за грађу.

Квалитет документације: Технички квалитет снимака, прегледност и систематичност пратећих докумената и информација. Квалитетнија документација добија вишу оцену.

Будимпешта, 24. јун 2019.

Српски институт – Самоуправа Срба у Мађарској